

KOHDEKORTIT

Sisällys

JOHDANTO	2
1 OSA-ALUEEN 1 KOHTEET	3
1.1 Hietaranta	3
1.2 Ketola	4
1.3 Hirvelä	5
1.4 Järvisalo	6
1.5 Järvelä/Pyylampi	7
1.6 Yli-Suutala	8
1.7 Suutala	9
1.8 Orasmaa	10
1.9 Laihola	11
1.10 Mäkitalo	12
1.11 Ranta-Akkala	13
1.12 Akkala	14
1.13 Aluekokonaisuus: Akkojärven pienimittakaavainen 1900-luvun alkuvuosikymmenten asutus	15
1.14 Joensuu	17
1.15 Aluekokonaisuus: Salmenkyläntien kyläkokonaisuus	18
1.16 kiinteistö 10-409-29-111	21
1.17 Vuorimäki	22
1.18 Korpela	23
1.19 Villa Manner	24
1.20 Vanha Rankila	26
1.21 kiinteistö 10-409-21-29	27
1.22 kiinteistö 10-409-21-21	28
1.23 Rankila	29
1.24 Haapanen	30
1.25 kiinteistö 10-409-22-189	31
1.26 Ylä-Niemi	32
1.27 Kotiniemi	33
1.28 kiinteistö 10-409-22-126	34
1.29 kiinteistö 10-409-22-161	35
1.30 Talvitie	36

JOHDANTO

Inventointi koskee Töysän rantojen rantaosayleiskaavan osa-alueita 1-3. Selvitysalueen kohdekorteille raportoidut rakennukset ja pihapiirit on numeroitu osa-alueittain ja nimetty talon nimellä tai kiinteistönnumerolla. Kohdekortit on jaettu osa-alueittain raportteihin 1-3. Kutakin kohdekorttiluetteloa vastaa karttaliite "Rakennetun kulttuuriympäristön kohteet".

Inventoitavien kohteiden alustavan valinnan taustalla oli rakennus- ja huoneistorekisterin tiedot ennen vuotta 1960 rakennetuista kohteista. Maastokäynnit suunnattiin selvitysalueella jälleenrakennuskauden ja sitä vanhempien rakennuskohteiden inventointiin, sillä rantaosayleiskaavan selvitysalueella ei ollut tiedossa olevia modernin rakennusperinnön kohteita tai aluekokonaisuuksia.

Raportoitavia kohteita valittaessa tehtiin alustavaa arvottamista sekä maastokäynnin yhteydessä että myöhemmin selvitysluonnosta läpikäydessä yhdessä kaupungin viranomaisten kanssa. Kohdekortti-raporttiin valitut kohteet nähtiin edustavan parhaiten selvitysalueen rakennusperinnön ominaispiirteitä. Kohdekuvausten yhteydessä on arvotettu kohteet alustavasti niiden historiallisten, rakennushistoriallisten ja maisemallisten arvojen perusteella. Lopullinen arvottaminen tehdään kaupungin, rakennusten omistajien ja museoviranomaisen yhteistyönä ja huomioidaan rantaosayleiskaavakartalla ja sen selostuksessa.

Kohteet on luokiteltu rantaosayleiskaavatyön yhteydessä seuraavasti:

- Luokka 1: Ensiluokkaiset sekä historialliset paikallista rakentamista edustavat kohteet.
- Luokka 2: Paikallista rakentamistapaa edustavat huomionarvoiset kohteet.
- Aluekokonaisuudet: Paikallista rakentamisperinnettä edustavat laajemmat aluekokonaisuudet.

1 OSA-ALUEEN 1 KOHTEET

1.1 Hietaranta

Osoite: Lehtimäentie 1597

Rakennusvuosi: päärakennus 1933

Arvotus: luokka 2

historiallinen/**rakennushistoriallinen**/maisemallinen

Arvot: pihapiiri edustaa Vierulammen alueen 1930-luvun rakentamista. Arvot ovat kokonaisuudessa, ei niinkään yksittäisessä rakennuksessa.

Lisätietoja: Kohde sijaitsee Vierulammen rannan läheisyydessä. Päärakennus on noppamainen 1,5 kerroksinen hirsirunkoinen rakennus, joka on verhottu pystyrimalaudoituksella. Lautaverhouksen sävynä on punamulta, ikkunanpuitteet, vuorilaudat, räystäslaudat, nurkkalaudat ja ulko-ovi on maalattu valkoisella. Ikkunat ovat 1, 2 ja 3 ruutuisia. Sisäänkäynnin yhteydessä on harjakattoinen kuisti. Rakennuksen harjakatto on katettu tiili-profiilipellillä. Pääovi on neljäpeilinen puuovi. Perustuksena on betonilaatta.

Pihapiirissä on kolme talousrakennusta ja rannassa on uudempi saunarakennus sekä varasto:

- Aitan, liiterin ja autotallin yhdistellä on osittain hirsi- ja osittain lautarakenteinen. Laudoitus ja hirsipinta on käsitelty punamullalla, ovenpielet ja nurkkalaudat on maalattu valkoisella. Laudoitetut ovet on maalattu okran sävyyn.
- Kaksihuoneinen yksitasoinen aitta, jonka ovet ovat pitkällä sivulla. Aitta on pystyrimalaudoitettu, laudoitus on käsitelty punamullalla, ovenpielet ja nurkkalaudat on maalattu valkoisella. Vaakalaudoitetut ovet on maalattu okran sävyyn. Harjakatto on katettu peltiprofiili-pellillä.
- Hirsinen sauna on osittain lautarakenteinen, harmaantunut puupinnalla oleva yksitasoinen rakennus. Harjakatto on huopakatteinen.

Valokuvia:

Kuvissa: 1 Ylhäällä päärakennus ja aitta/autotalli/liiteri, alhaalla aitta ja sauna

1.2 Ketola

Osoite: Lehtimäentie 1535

Rakennusvuosi: päärakennus 1920

Arvotus: luokka 2

historiallinen/**rakennushistoriallinen/maisemallinen**

Arvot: pienimittakaavainen asuinrakennus piharakennuksineen. Edustaa paikallista eteistuparakennusta ja Vierulammen ranta-alueiden 1920-luvun rakentamista Lehtimäentien varrella. Arvo erityisesti päärakennuksessa, mutta myös piharakennukset ovat huomionarvoisia.

Lisätietoja: Kohde sijaitsee Vierulammen rannan läheisyydessä, mutta maisemallinen rooli on nimenomaan Lehtimäentien varrella. Päärakennus on pienimittakaavainen yksikerroksinen hirsirunkoinen rakennus, joka on verhottu pystyrimalaudoituksella. Hirsien nurkat ovat pitkänurkkasalvoksella. Lautaverhouksen sävyinä on punamulta, ikkunanpuitteet, vuorilaudat, räystäslaudat ja nurkkalaudat on maalattu valkoisella, ovi on okran sävyinen ja vaakapaneloitu puuovi. Ikkunat ovat 6-ruutuisia. Sisäänkäynnin yhteydessä on harjakattoinen avokuisti. Rakennuksen harjakatto on katettu huovalla. Perustuksena kuistissa on betonilaatta, muutoin rakennus on luonnonkiviperustainen. Keskellä pihaa on rengaskaivo.

Pihapiirissä on kaksi talousrakennusta:

- Lehtimäentien vieressä oleva talousrakennus osittain hirsi- ja osittain lautarakenteinen. Laidoitus ja hirsipinta on käsitelty punamullalla, ovenpielet ja nurkkalaudat on maalattu valkoisella. Laidoitettut ovet on maalattu okran sävyyn. Harjakatto on huopakatteinen. Ikkuna on kaksiruutuinen. Katto on osittain rikkoutunut.
- Rantaan johtavan tien varressa on pitkulainen puurakenteinen varasto. Laidoitus ja on käsitelty punamullalla, ovenpielet ja nurkkalaudat on maalattu valkoisella. Laidoitettut ovet on maalattu okran sävyyn. Harjakatto on huopakatteinen. Ikkunat ovat kaksiruutuisia.

Valokuvia:

Kuvissa: 2 Päärakennus ja aitta/liiteri

1.3 Hirvelä

Osoite: Hirveläntie 128

Rakennusvuosi: Päärak. 1941, uudempi päärak. 1966

Arvotus: luokka 2

historiallinen/rakennushistoriallinen/**maisemallinen**

Arvot: Edustaa Hirvilammen rannan sota-aikaista rakentamista 1940-luvulta. Maisemallinen rooli Hirveläntien varrella. Arvot ovat kokonaisuudessa, ei niinkään yksittäisessä rakennuksessa.

Lisätietoja:

Sota-aikaan rakennettu päärakennus pihapiireineen sijaitsee Hirvilammen rannalla. Töysässä on ollut Hirvelän talo jo vuodesta 1778 lähtien. Päärakennus on 1,5 kerroksinen hirsirunkoinen rakennus, joka on verhottu pystyrimalaudoituksella. Lautaverhouksen sävynä on punamulta, mutta sävytys on haalentunut. ikkunanpuitteet, vuorilaudat, räystäslaudat ja nurkkalaudat on maalattu valkoisella, ovi on valkoinen puinen pariovi, jonka päällä on 3-ruutuinen ikkuna. Ikkunapuitteet ovat T-mallisia, mutta yläosastaan jaettu kolmeen pienempään ruutuun. Ullakon ikkunat ovat 2-ruutuisia. Keskellä pitkää pääjulkisivua on lapekattoinen leveä kuisti, jonka keskellä on kolmioikkunallinen frontoni. Rakennuksen harjakatto on katettu huovalla. Koristeena on räystäään nurkkapenkit.

Pihapiirissä on jälleenrakennuskaudelle tyypillinen tiilinavetta, jossa parvi ja varasto-osuus ovat lautarakenteisia. Harjakatto on pellitetty. Ovet ovat okransävyiset, muutoin laudoitus on maalattu punamullan sävyyn. Pihassa on myös asuinrakennus 1960-luvulta.

Valokuvia:

Kuvissa: 3 Ylhäällä päärakennus, alhaalla navetta.

1.4 Järvisalo

Osoite: Hirveläntie 243

Rakennusvuosi: päärakennus 1947

Arvotus: luokka 2

historiallinen/rakennushistoriallinen/**maisemallinen**

Arvot: Edustaa Hirvilammen rannan 1940-luvun rakentamista. Näyttävä elementti muutoin avoimen rantamaiseman reunalla. Arvot ovat maisemakokonaisuudessa, ei yksittäisissä rakennuksissa.

Lisätietoja:

Jälleenrakennuskauden päärakennus pihapiireineen sijaitsee Hirvilammen läheisyydessä. Maisemallisesti näyttävään pihapiiriin johtaa koivukuja. Päärakennus on noppamainen 1,5 kerroksinen rakennus, joka on verhottu pystyrimalaudoituksella. Lautaverhouksen sävynä on punamulta, vuorilaudat, räystäslaudat ja nurkkalaudat on maalattu valkoisella, ikkunoiden puitteet ovat ruskeat. Rakennuksen harjakatto on katettu pellillä. Sisäänkäynti on yksikerroksisen harjakattoisen kuistin kautta. Perustukset ovat betonia.

Pihapiirissä on talousrakennus ja leikkimökki/piha-aitta:

- Hyväkuntoinen, pihapiiriä rajaava pitkä talousrakennus on L-muotoinen. Harjatto on katettu ruskealla saumapellillä. Julkisivut ovat punamullattua pystyrimalaudoitusta, osittain näkyvissä on hirsipinta, nurkkalaudat ja ikkunanpuitteet ovat valkoiset, ovet ovat ruskeat. Ikkunat ovat vaakasuuntaisia ja 6-ruutuisia.

Valokuvia:

Kuvissa: 4 Ylhäällä vasemmalla päärakennus, oikealla talousrakennus. Alla kuva koivukujasta ja leikkimökistä.

1.5 Järvelä/Pyylampi

Osoite: Hirveläntie 274

Rakennusvuosi: 1942

Arvotus: luokka 1

historiallinen/**rakennushistoriallinen/maisemallinen**

Arvot: Edustaa Hirvilammen rannan sota-aikaista rakentamista 1940-luvulta. Näyttävä 1940-luvun pihapiiri. Arvot ovat päärakennuksessa ja pihapiirin rakennuksissa.

Lisätietoja:

Sota-aikaan rakennettu päärakennus pihapiireineen sijaitsee Hirvilammen rannalla. Päärakennus on noppamainen 1,5 kerroksinen hirsirunkoinen rakennus, joka on verhottu pystyrimalaudoituksella. Lautaverhouksen sävynä on punamulta, ikkunanpuitteet, vuorilaudat, räystäslaudat ja nurkkalaudat on maalattu valkoisella, ovi on vaaleansininen puinen pariovi. Ikkunanpuitteet ovat ristin mallisia. Takapihan puolella on myös 6-ruutuinen ikkuna. Ullakon ikkunat ovat 2- ja 3-ruutuisia. Keskellä pitkää pääjulkisivua on harjakattoinen kaksikerroksinen kuisti. Rakennuksen harjakatto on katettu huovalla. Koristeena on räystääspenkit.

Pihapiirissä on kaksi talousrakennusta:

- jääleenrakennuskaudelle tyypillinen tiilinautetta, jossa parvi ja varasto-osuus ovat lautarakenteisia. Harjakatto on pellitetty. Ovet ovat vaalean siniset, muutoin laudoitus on maalattu ruskean sävyyn.
- toisessa pitkässä talousrakennuksessa on kolme vaalean siniseksi maalattua pariovea ja 4- ja 6-ruutuisia ikkunoita. Harjatto on katettu huovalla. Julkisivut ovat punamullattua pystyrimalaudoitusta, osittain näkyvissä on hirsipinta, nurkkalaudat ja ikkunanpuitteet ovat valkoiset. Rakennuksen toisessa päässä on asuinhuoneiden ikkunoita ja katolla piippu.

Valokuvia:

Kuvissa: 5 Ylhäällä vasemmalla päärakennus, oikealla talousrakennus. Alhaalla talousrakennus ja navetta.

1.6 Yli-Suutala

Osoite: Lehtimäentie 1247

Rakennusvuosi: päärakennus 1800-luvulta, piharakennus 1888, navettasiipi 1910, sauna 1968, riihi 1900-luvun alusta

Arvotus: luokka 1

historiallinen/rakennushistoriallinen/maisemallinen

Arvot: Pihapiiri edustaa selvitysalueen vanhinta rakentamistapaa ja on osa Suutalan kylän maisemakokonaisuutta. Arvo erityisesti päärakennuksessa, mutta myös piharakennukset ovat huomionarvoisia.

Lisätietoja: Kohde sijaitsee Lehtimäentien reunalla Akkojärven pohjoispuolella Suutalan kylässä. Päärakennus on hirsirunkoinen paritupa, jossa pirtin puoli on kahden kammarin levyinen. Rakennus on verhottu pystyrimalaudoituksella. Lautaverhouksen sävynä on punamulta, ikkunanpuitteet, vuorilaudat, räystäslaudat, nurkkalaudat ja ulko-ovi on maalattu valkoisella. Huonejako on erotettavissa pitkistä hirsisalvoksista, jotka on koteloitu ja maalattu valkoiseksi. Pirtin julkisivua on tuettu följarein. Ikkunat on uusittu ja niissä on ristinmalliset puitteet, ullakon ikkunat ovat kolmiruutuiset. Sisäänkäynti on suoraan eteiseen, eikä rakennuksessa ole kuistia. Rakennuksen harjakatto on huopakatteinen. Perustuksena on luonnonkiviä. Päärakennus on lähes identtinen kohteen 1.7. kanssa.

Pihapiirissä on L-mallinen talousrakennus, sauna ja riihi:

- Navetan, vilja-aitan, varaston, hevostallin ja rehuvaraston yhdistelmä on osittain hirsijä osittain lautarakenteinen. Julkisivut on käsitelty punamullalla. Pinta-alaltaan suuri harjakatto on katettu huovalla ja harmaalla aaltopellillä.
- Riihi on sortumassa ja se ollaan aikeissa purkaa lähiaikoina.

Valokuvia:

Kuvissa: 6 Ylhäällä päärakennus, alhaalla vasemmalla riihi ja oikealla pihan talousrakennus

1.7 Suutala

Osoite: Suutalantie 1

Rakennusvuosi: 1800-1900 -luvun taitteesta (?)

Arvotus: luokka 1

historiallinen/rakennushistoriallinen/maisemallinen

Arvot: Pihapiiri edustaa selvitysalueen vanhinta rakentamistapaa ja on osa Suutalan kylän maisemakokonaisuutta. Arvo päärakennuksessa.

Kohde on ollut pitkään asumaton ja haastattelun perusteella rakennus on asuinkelvoton.

Lisätietoja: Kohde sijaitsee Lehtimäentien reunalla Akkojärven pohjoispuolella Suutalan kylässä. Päärakennus on hirsirunkoinen paritupa, jossa pirtin puoli on kahden kammarin levyinen. Rakennus on verhottu pystyrimalaudoituksella. Lautaverhouksen sävynä on punamulta, ikkunanpuitteet, vuorilaudat, räystäslaudat, nurkkalaudat ja ulko-ovi on maalattu valkoisella. Huonejako on erotettavissa pitkistä hirsisalvoksista, jotka on koteloitu ja maalattu valkoiseksi. Pirtin julkisivua on tuettu följarein. Ikkunat ovat T-malliset ja niiden yläosa on jaettu kolmeen ruutuun, ullakon ikkunat ovat kolmiruutuiset. Sisäänkäynti on suoraan eteiseen, eikä rakennuksessa ole kuistia. Rakennuksen harjakatto on tiilikatteinen. Päärakennus on lähes identtinen kohteen 1.6. kanssa.

Pihapiirissä on suuria talousrakennuksia aumakatoin.

Kuvissa: 7 Päärakennus ja pihapiiriä

1.8 Orasmaa

Osoite: Suutalantie 19

Rakennusvuosi: päärakennus 1930-luvulta (?)

Arvotus: luokka 1

historiallinen/**rakennushistoriallinen/maisemallinen**

Arvot: Pihapiiri näkyy Lehtimäentieltä maiseman kiintopisteenä. Arvot ovat erityisesti harakkamylyssä, joka on on selvitysalueen ainoa ja valtakunnankin tasolla harvinainen rakennustyyppi.

Lisätietoja: Kohde sijaitsee Akkojärven rannan läheisyydessä. Päärakennus on noppamainen yksikerroksinen hirsirunkoinen rakennus, joka on verhottu pystyrimalaudoituksella. Lautaverhouksen sävynä on punamulta, ikkunanpuitteet, vuorilaudat, räystäslaudat, nurkkalaudat ja ulko-ovi on maalattu valkoisella. Nurkat on verhottu valkoisella vaakalautoituksella. Ikkunat ovat 3-ruutuisia. Sisäänkäynnin yhteydessä on harjakattoinen kuisti. Rakennuksen harjakatto on huopakatteinen. Perustuksena on betonilaatta.

Pihapiirissä on talousrakennus, sauna, tuulimylly, kuivaamo ja lato:

- Tuulimylly on harakka-mallinen, hirsirakenteinen ja vuorattu pärein. Ylimmältä osaltaan käännettäviä tuulimyllyjä kutsutaan Suomessa harakkamylyiksi, koska niissä on pitkä häntäpuu, eli ne muistuttavat pyrstöään heiluttavaa kääntyilevää harakkaa. Harakkamylyn jauhatuslaitteet ovat myllyn alaosassa, koneet ja siivet yläosassa.

Valokuvia:

Kuvissa: 8 Orasmaa tuulimyllyineen

1.9 Laihola

Osoite: Lehtimäentie 1189B

Rakennusvuosi: päärakennus 1937, peruskorjattu 1992, lisärak. 2003

Arvotus: luokka 2

historiallinen/rakennushistoriallinen/**maisemallinen**

Arvot: Pihapiiri näkyy Lehtimäentieltä maiseman kiintopisteenä. Arvot ovat kokonaisuudessa, ei niinkään yksittäisessä rakennuksessa.

Lisätietoja: Kohde sijaitsee Akkojärven rannan läheisyydessä. Päärakennus on noppamainen yksikerroksinen hirsirunkoinen rakennus, joka on verhottu pystyrimalaudoituksella. Lautaverhouksen sävynä on punamulta, ikkunanpuitteet, vuorilaudat, räystäslaudat, nurkkalaudat ja ulko-ovi on maalattu valkoisella. Ikkunat ovat 5- ja 2-ruutuisia. Sisäänkäynnin yhteydessä on harjakattoinen avokuisti. Rakennuksen harjakatto on katettu tiilillä. Perustuksena on betonilaatta.

Pihapiirissä on maakellari ja pitkä talousrakennus:

- Navetan, autotallin ja varaston yhdistelmä on osittain hirsi- ja osittain lautarakenteinen. Julkisivut on käsitelty punamullalla, vuorilaudat ovat valkoisia ja laudoitetut puuovet käsitelty okran sävyyn. Pinta-alaltaan suuri harjakatto on katettu harmaalla aaltopellillä.

Valokuvia:

Kuvissa: 9 Ylhäällä päärakennus ja pihapiiri Lehtimäentien suunnasta, alhaalla pitkä talousrakennus

1.10 Mäkitalo

Osoite: Lehtimäentie 1147

Rakennusvuosi: Päärakennus 1920

Arvotus: luokka 1

historiallinen/**rakennushistoriallinen**/maisemallinen

Arvot: 1920-luvun rakentamista edustava lähes alkuperäisenä säilynyt pihapiiri. Päärakennus edustaa alueen paikallista rakentamistapaa. Arvot ovat päärakennuksessa ja pihapiirin rakennuksissa.

Lisätietoja: Kohde sijaitsee Akkojärven rannan läheisyydessä. Päärakennus on 1,5-kerroksinen hirsirunkoinen paritupa, jota on jatkettu toisesta päästä yhden hirsikerran verran. Rakennus on verhottu pystyrimalaudoituksella. Sisäänkäynti on suoraan julkisivupinnassa; rakennuksessa ei ole kuistia tai katosta ulko-oven yhteydessä. Lautaverhouksen sävynä on punamulta, ikkunanpuitteet, vuorilaudat, räystäslaudat ja nurkkalaudat on maalattu valkoisella, uusittu ovi on okran sävyinen. Pohjakerroksen ikkunat ovat 6-ruutuisia, ullakon ikkunat ovat 2-ruutuisia. Ikkunoiden vuorilaudat ovat koristeelliset. Rakennuksen harjakatto on katettu tiiliprofiloidulla pellillä. Perustuksena on graniittilohkareet. Hirsien nurkat ovat sekä piharakennuksissa että päärakennuksessa pitkänurkkasalvoksella.

Hyvin tiiviissä pihapiirissä on kaksi talousrakennusta, lisäksi talousrakennuksia on pihaan johtavan tien varrella:

- Pihan aitat ja varastot ovat pitkänurkkaisia hirsirakennuksia, jotka on maalattu punaisella hirsipinnaltaan. Vuorilaudat, nurkkalaudat ja räystäslaudat ovat keltaiset. Harjakatot on pääasiassa katettu mustalla aaltopellillä.

Valokuvia:

Kuvissa: 10 Ylhäällä päärakennus ja pihapiiri, alhaalla talousrakennuksia

1.11 Ranta-Akkala

Osoite: Lehtimäentie 1141

Rakennusvuosi: Päärakennus 1920

Arvotus: luokka 1

historiallinen/**rakennushistoriallinen/maisemallinen**

Arvot: 1920-luvun rakentamista edustava lähes alkuperäisenä säilynyt pihapiiri. Maisemallinen kylätiivistymä yhdessä Lehtimäentien toisella puolen sijaitsevan Akkalan kanssa. Akkala on alueen vanhimpia talonpaikkoja. Arvot ovat päärakennuksessa ja pihapiirin rakennuksissa.

Lisätietoja: Kohde sijaitsee Akkojärven rannan läheisyydessä ja edustaa 1920-luvun rakennuskantaa. Pihapiiri on näyttävä. Päärakennus on 1,5-kerroksinen hirsirunkoinen paritupa, joka on verhottu pystyrimalaudoituksella. Sisäänkäynti on rakennuksen keskellä suoraan julkisivupinnassa; rakennuksessa ei ole kuistia tai katosta ulko-oven yhteydessä. Lautaverhouksen sävynä on punamulta, ikkunanpuitteet, vuorilaudat, räystäslaudat ja nurkkalaudat on maalattu valkoisella. Pohjakerroksen ikkunat ovat 6-ruutuisia ja niissä on koristellut vuorilaudat. Ullakon ikkunat ovat 2-ruutuiset. Rakennuksen harjakatto on katettu tiiliprofiloidulla pellillä. Pääovi on vaakalautoitettu okran sävyyn maalattu puuovi. Perustuksena ovat luonnonkivet.

Tiiviissä pihapiirissä on kaksi talousrakennusta:

- Kaksikerroksinen luhtiaitta on kolmen huoneen levyinen. Alakerran huoneista kahdessa on pariovet ja yhdessä yksi ovi. Ovet on maalattu okralla ja valkoisella (toinen pariovista). Kulku julkisivultaan suljettuun kolme-ikkunaiseen luhtiin tapahtuu rakennuksen päätyjulkisivusta. Rakennuksen harjakatto on katettu aaltopellillä.
- Navetta/varasto on osittain muurattu luonnonkivistä. Ikkunat ovat 4-ruutuisia. Julkisivun lautaosat ovat punamullattu, ovet ovat okransävyisiä. Harjakatto on katettu aaltopellillä.

Valokuvia:

Kuvissa: 11 Ylhäällä vasemmalla päärakennus, oikealla pihapiiri tien suunnasta. Alhaalla vasemmalla luhtiaitta, oikealla navetta/varasto.

1.12 Akkala

Osoite: Lehtimäentie 1136

Rakennusvuosi: Päärakennus 1899

Arvotus: luokka 1

historiallinen/**rakennushistoriallinen/maisemallinen**

Arvot: 1800-luvun lopun rakentamista ja paikallista rakentamistapaa edustava lähes alkuperäisenä säilynyt pihapiiri. Maisemallinen kylätiivistymä yhdessä Lehtimäentien toisella puolen sijaitsevan Akkalan kanssa. Akkala on alueen vanhimpia talonpaikkoja. Arvot ovat päärakennuksessa ja pihapiirin rakennuksissa.

Lisätietoja: Kohde sijaitsee Akkojärven rannan läheisyydessä Ranta-Akkalan vierellä Lehtimäentien länsipuolella. Pihapiiri on näyttävä ja muodostaa kylätiivistymän yhdessä Ranta-Akkalan kanssa. Päärakennus on 1,5-kerroksinen hirsirunkoinen paritupa, joka on verhottu pystyrimalaudoituksella. Sisäänkäynti on rakennuksen keskellä avokuistista. Lautaverhouksen sävynä on punamulta, ikkunanpuitteet, vuorilaudat, räystäslaudat ja nurkkalaudat on maalattu valkoisella. Pohjakerroksen ikkunat ovat 6-ruutuisia, ullakon ikkunat ovat 2-ruutuiset haukkaikkunat. Rakennuksen harjakatto on katettu saumapellein. Perustuksena ovat luonnonkivilohkareet. Rakennuksen pitkät nurkkasalvokset on koteloitu ja julkisivua on tuettu följarein.

Tiiviissä pihapiirissä on L-mallisen talousrakennuksen lisäksi luhtiaitta ja sauna:

- Kaksikerroksinen luhtiaitta on kolmen huoneen levyinen. Alakerran huoneiden ovet on maalattu ruskealla. Kulku julkisivultaan puolisuljettuun solaan on purettu. Rakennusta on laajennettu kylkiäisellä.

Valokuvia:

1.13 Aluekokonaisuus: Akkojärven pienimittakaavainen 1900-luvun
alkuvuosikymmenten asutus

Arvotus: aluekokonaisuus

historiallinen/**rakennushistoriallinen/maisemallinen**

Arvot: Aluekokonaisuus edustaa Akkojärven ranta-alueiden pienimittakaavaista asuinrakentamista Lehtimäentien varren maisemassa. Arvot ovat kokonaisuudessa, ei niinkään yksittäisessä rakennuksessa.

Lisätietoja: Aluekokonaisuus koostuu 1900-luvun alkuvuosikymmenten pienimittakaavaisista asuinrakennuksista. Aluekokonaisuuden edustavimmat rakennukset ovat seuraavat:

Mattila (päärakennus 1933, talousrakennus 1950) sijaitsee Akkojärven rannalla Lehtimäentien reunalla. Päärakennus on 1-kerroksinen hirsirunkoinen rakennus, joka on verhottu pystysuuntaisella lomalaudoituksella. Lautaverhouksen sävynä on punamulta, ikkunanpuitteet, vuorilaudat, räystäslaudat, nurkkalaudat ja ovi on maalattu valkoisella. Ikkunat ovat 2-ruutuisia. Sisäänkäynnin yhteydessä on harjakattoinen avokuisti. Rakennuksen harjakatto on katettu ruskealla saumapellillä. Pihassa on 1950-luvun talousrakennus.

Kiinteistö 10-409-8-10 sijaitsee Akkojärven rannan läheisyydessä Lehtimäentien varrella. Päärakennus on vuodelta 1920. Se on 1-kerroksinen hirsirunkoinen rakennus, jota on laajennettu pihan puolelta kaksikerroksisella tornilla. Lautaverhouksen sävynä on punamulta, ikkunanpuitteet, vuorilaudat, räystäslaudat, nurkkalaudat ja ovi on maalattu valkoisella. Ikkunaruuduissa on ristijako. Sisäänkäynnin yhteydessä on harjakattoinen avokuisti. Rakennuksen harjakatto on katettu tummalla aaltopellillä. Pihassa on 1950-luvun talousrakennus.

Kiinteistö 10-409-8-61: Akkojärven rannalla sijaitseva pienimittakaavainen hirsirakennus on vuodelta 1900. Ympäristössä on korkeaa puustoa ja talo on maisemallisesti suljetussa tilassa. Julkisivut on vaakalautoitettu ja punamullattu. Ikkunoiden vuorilaudat, räystäslaudat ja nurkkalaudat ovat valkoiset. Sisäänkäynti on pääjulkisivun levyisestä kuistista, ovi on maalattu vihreäksi. Ikkunat ovat T-malliset. Harjakatto on katettu punaisella tiiliprofiloidulla pellillä.

Aluerajaus:

Valokuvia:

Kuvissa: 12 Mattilan päärakennus ja näkymää Akkojärvelle

Kuvissa: 13 Vasemmalla kiinteistön 10-409-8-10 päärakennus, oikealla talousrakennus.

Kuvissa: 14 Vasemmalla kiinteistön 10-409-8-61 päärakennus, piharakennus oikealla.

1.14 Joensuu

Osoite: Joensuuntie 79

Rakennusvuosi: Päärakennus 1921

Arvotus: luokka 1

historiallinen/rakennushistoriallinen/maisemallinen

Arvot: Vanha rakennuspaikka, jossa erityisesti vanhat aitat ovat arvokkaita.

Lisätietoja:

Akkojärven etelärannan Jokilahden läheisyydessä sijaitseva pihapiiri edustaa 1900-luvun alun rakentamista, vanhalla rakennuspaikalla on myös tätä vanhempia aittoja. Päärakennus on siirretty 100 m aiemmalta paikaltaan ja sen hirsirunko on todennäköisesti jo 1800-luvun puolelta. Päärakennusta on laajennettu lisäsiivellä vuonna 1964.

Pihassa on kaksi aittaa, navetta, lato ja liiteri.

- Otsallinen pikkuaitta on perimätiedon mukaan 1700-luvulta. Se on pitkänurkkainen päätyovellinen otsallinen pikkuaitta, jonka hirsipinta on käsittelemätön. Pienimittakaavainen ovi on maalattu ruskeaksi.
- Kaksikerroksinen kolmen huoneen levyinen luhtiaitta on huonokuntoinen ja sen huopakatteinen katto on romahtanut. Luhtikerros on ulokkeena alemman kerroksen päällä ja sinne johtaa tikapuut päädyistä. Nurkissa on pitkänurkkaiset salvokset.
- Pihapiirissä oleva navetta on rakennettu sotien jälkeen. Graniittilohkareille perustettu puurakennus on verhottu ruskeaksi maalatulla pystyrimaverhouksella, ikkunat ovat neliruutuiset.

Valokuvia:

Kuvissa: 15 Ylhäällä vasemmalla päärakennus ja oikealla pikkuaitta. Alhaalla vasemmalla luhtiaitta ja oikealla navetta.

1.15 Aluekokonaisuus: Salmenkyläntien kyläkokonaisuus

Arvotus: aluekokonaisuus

historiallinen/**rakennushistoriallinen/maisemallinen**

Arvot: Salmenkylä muodostaa maisemallisen elementin Pitkäjärven ja Salmenlahden välisellä kannaksella. Rakennuskantaa on 1850-luvulta jälleenrakennuskaudelle. Arvot ovat kokonaisuudessa, ei niinkään yksittäisessä rakennuksessa.

Lisätietoja:

Salmenkyläntien maisemalliseen kokonaisuuteen kuuluvat Salmin ja Ranta-Salmin tilat molemmin puolin Salmenkyläntietä.

Kiinteistö 10-409-16-176 on näyttävä pihapiiri on 1800-luvulta. Päärakennus on 1,5 kerroksinen hirsirakennus vuodelta 1850 ja sitä koristaa myöhemmin rakennettu kaksikerroksinen saaristolaiskuisti. Päärakennuksen ikkunat on vaihdettu ja ne ovat 1. kerroksessa kaksiruutuiset, pääjulkisivun ullakkoikkunat ovat 1-ruutuiset. Pystyrimalaudoitus on punamullattu, ikkunoiden vuorilaudat, räystäslaudat ja nurkkalaudat ovat valkoiset. Harjakatto on katettu harmaalla saumapellillä. Pääovi on valkoinen. Perustukset ovat luonnonkiveä.

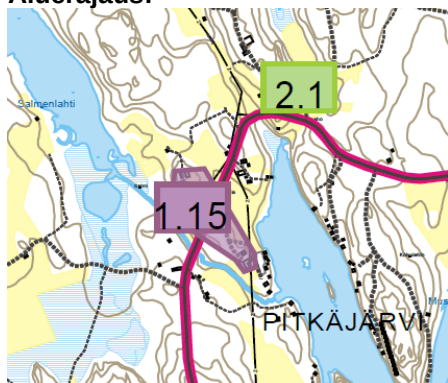
Pihassa on kolme talousrakennusta:

- L-mallinen navetta/talousrakennus on harjakattoinen ja lautaverhous on maalattu punamullalla. Harjakatto on katettu harmaalla saumapellillä. Ikkunat ovat kaksiruutuiset, puuovet on maalattu ruskeaksi. Perustukset ovat graniittilohkareita.
- Pieni saunarakennus on pystyrimalaudoitettu ja maalattu punamullalla. Katto muodostaa sisäänkäynnin yhteydessä olevan terassin ylle katoksen.
- Pihavarasto/aittarakennus on ikkunaton pitkä ja kookas talousrakennus

Kiinteistö 10-409-16-112: Päärakennus on vuodelta 1895. Kookas, puolitoistakerroksinen päärakennus on levyverhottu ja sen ikkunat on vaihdettu kaksiruutuisiksi. Sisäänkäynnin yhteydessä on harjakattoinen avokuisti. Piharakennukset on punamullattuja. Rakennukset on katettu harmaalla saumapellein.

Kiinteistö 10-409-16-182: Pitkäjärven rannan läheisyydessä sijaitseva Ranta-Salmi on jälleenrakennuskauden pihapiiri, jossa noppamaisen punamullatun päärakennuksen parina on kookas karja/varastorakennus.

Aluerajaus:

Valokuvia:

Kuvissa: 16 Ylhäällä vasemmalla kiinteistön 16-176 päärakennus, oikealla L-mallinen navetta. Alhaalla vasemmalla varasto/aitta ja oikealla sauna.

Kuvissa: 17 Kiinteistön 16-112 pihapiiri ylhäällä, alhaalla Ranta-Salmin rakennuksia.

Kuvissa: 18 Salmenkylän talorypästä.

1.16 kiinteistö 10-409-29-111

Osoite: Housunkyläntie 801

Rakennusvuosi: Päärakennus 1873, uusi päärakennus 2012

Arvotus: luokka 1

historiallinen/**rakennushistoriallinen/maisemallinen**

Arvot: Päärakennus edustaa 1800-luvun lopun rakennuskantaa selvitysalueella. Arvot ovat päärakennuksessa.

Lisätietoja:

Kohde sijaitsee Housunkyläntien varrella, Vuorilammen läheisyydessä. Kiinteistö ei ulotu rantaan asti. Pihapiiri on avoin tiellepäin. Pihapiiriin kuuluu uudempi päärakennus vuodelta 2012 sekä saman ikäisiä talousrakennuksia. Päärakennus on yksikerroksinen punamullattu hirsirakennus 1800-luvulta, jossa on näyttävä 1,5-kerroksinen kuisti koristeisin ikkunoin. Muut ikkunat ovat 6-ruutuisia. Harjakatto on katettu saumapellein. Sisäänkäynti on pariovesta, joka on maalattu vaalean okran sävyllä.

Valokuvia:

Kuvissa: 19 Vasemmalla päärakennus ja oikealla molemmat päärakennukset.

1.17 Vuorimäki

Osoite: Kalliotie 165

Rakennusvuosi: 1920

Arvotus: luokka 1

historiallinen/**rakennushistoriallinen**/maisemallinen

Arvot: 1920-luvun rakentamista edustava päärakennus piharakennuksineen. Arvot ovat päärakennuksessa ja pihapiirin rakennuksissa.

Lisätietoja:

Kohde sijaitsee Vuorilammen etelärannalla maisemallisesti melko sulkeutuneessa ympäristössä. Yksikerroksinen hirsirakennus on vuodelta 1920. Sisäänkäynnin yllä on ikkunallinen frontoni, muuta kuistia tai katosta ei ole, vaan sisäänkäynti on suoraan julkisivupinnassa. Ikkunat ovat ristipuitteiset. Pystyrimalaudoitus on punamullattu, ikkunoiden vuorilaudat, räystäslaudat ja nurkkalaudat ovat valkoiset. Perustukset ovat luonnonkiviä. Harjakatto on katettu ruskealla saumapellillä.

Pihapiiriin kuuluu päärakennuksen lisäksi navetta sekä muutamia pienempiä talousrakennuksia.

- Jälleenrakennuskaudelle tyypillinen tiilinaavetta on osittain puurakenteinen. Puurakenteiset lautaverhoillut osat on punamullattu, ikkunoiden vuorilaudat, räystäslaudat ja nurkkalaudat ovat valkoiset. Vaakalaudoitetut puuovet ovat vaalean ruskeat. Harjakatto on katettu aaltopellillä. Ikkunat ovat kaksiruutuiset. Perustukset ovat betonia.
- Ikkunaton aitta/varasto on kaksiovinen. Pystyrimalaudoitus on punamullattu, ikkunoiden vuorilaudat, räystäslaudat ja nurkkalaudat ovat valkoiset. Perustukset ovat luonnonkiviä. Harjakatto on katettu ruskealla saumapellillä.

Valokuvia:

Kuvissa: 20 Ylhäällä vasemmalla päärakennus, oikealla navetta. Alhaalla aitta/varasto.

1.18 Korpela

Osoite: Housunkyläntie 499

Rakennusvuosi: 1920

Arvotus: luokka 2

historiallinen/**rakennushistoriallinen/maisemallinen**

Arvot: Rakennus pihapiireineen edustaa Housunkylän 1920-luvun rakennuskantaa. Maisemallisesti näyttävä pihapiiri Housunjärven rannalla. Arvot ovat kokonaisuudessa, ei niinkään yksittäisessä rakennuksessa.

Lisätietoja:

Kohde sijaitsee Housunjärven länsirannalla ja edustaa 1920-luvun rakennuskantaa. Päärakennus on 1-kerroksinen ullakollinen hirsirunkoinen rakennus, jossa on näyttävä 1,5 kerroksinen kuisti. Julkisivu on verhottu pystysuuntaisella punamullatulla lomalaudoituksella, ullakkokolmiot on koristeltu valkoisin rimoin. Ikkunanpuitteet, vuorilaudat, räystäslaudat ja nurkkalaudat on maalattu valkoisella. Ikkunat ovat T-mallisia. Rakennuksen harjakatto on katettu aaltopellillä. Pääovi on vaakalautoitettu okran sävyyn maalattu puupariovi. Perustuksena ovat graniittilohkareet.

Tiiviissä pihapiirissä on kaksi talousrakennusta:

- Kaksikerroksinen luhtiaitta on kolmen huoneen levyinen. Alakerran huoneista keskimmäisessä on pariovet ja sen molemmin puolin yksi ovi. Ovet on maalattu okralla. Julkisivut on verhottu pystysuuntaisella punamullatulla lomalaudoituksella. Rakennuksen harjakatto on katettu aaltopellillä. Ikkunat ovat neliruutuiset. Perustukset ovat luonnonkiviä.
- Pienempi kaksiovinen varasto on lomalaudoitettu ja maalattu punamullalla.

Valokuvia:

Kuvissa: 21 Ylhäällä vasemmalla päärakennus, oikealla luhtiaitta. Alhaalla varasto.

1.19 Villa Manner

Osoite: Mannerintie 34

Rakennusvuosi: 1926

Arvotus: valtakunnallisesti arvokas
historiallinen/rakennushistoriallinen/maisemallinen

Arvot: Valtakunnallisesti merkittävä rakennetun kulttuuriympäristön kohde (RKY 2010). Merkittävän arkkitehdin, Alvar Aallon, suunnittelema kohde. Sijaitsee maakunnallisesti merkittävällä maisema-alueella. Arvot ovat päärakennuksessa ja pihapiirin rakennuksissa.

Lisätietoja: Kohde sijaitsee maakunnallisesti merkittävällä kulttuuriympäristön tai maiseman alueella ja on valtioneuvoston päätöksen mukaisesti valtakunnallisesti merkittävä rakennetun kulttuuriympäristön kohde. Töysän Ponneranta (Villa Manner) on arkkitehti Alvar Aallon suunnittelema yksityishenkilön huvilakokonaisuus, johon kuuluu päärakennuksen lisäksi kylkiäisrakennukset, huvimaja, sauna ja laiturit sekä Ponnenjärven rantaan sijoittuva puisto. Rantasauna ja laiturit on purettu alkuperäisestä kokonaisuudesta. Rakennukset ovat vaakalaudoitettuja ja maalattu vaaleaksi, kate on punatiilin sävyistä peltiä. Julkisivuissa on uusklassistisia koristeita, kuten pilasterit. Muotopuutarha on porrastettu ja se ulottuu rakennusten edustalta rantaan saakka.

Aalto suunnitteli huvilan vuonna 1923 äitinsä serkun perheelle, Terho ja Gertrud Mannerille. Päärakennuksessa on korkea empiretyylinen päätykolmiollinen ristipääty, jonka jatkona pääjulkisivussa on ulkoneva neljän pylvään kannatteleva avoveranta. Vaakaponttilaudoitus on maalattu valkeaksi. Ikkunoissa on tummaksi maalattu ristijako, yläikkunat ovat puoliympyrät. Perustukset ovat graniittilohkareita. RKY kuvauksen mukaan rakennuksen yläkerrassa on mm. Aallon suunnittelemissa huonekaluilla pohjalaiseksi tuvaksi sisustettu huone, jossa on avotakka sekä vuoraamattomat hirsiseinät. Talon tulisi sijaita Kupittaan tehtaan tuotantoa.

Päärakennuksen molemmilla puolilla on L-malliset piharakennukset:

- L-kirjaimen mallisissa kylkiäisrakennuksissa on erilaisia tiloja, mm. autotalli, sauna, käymälä ja entinen palvelijan asunto. Ulkoseinät on jäsennelty uusklassistisilla pylväsaiheilla.
- Pihaan johtavan tulotien "porttihuoneena" on huvimaja. Sen järvenpuoleisella sivulla on neljä pylvästä ja listoituksella korostettu päätykolmio.

Valokuvia:

Kuvissa: 22 Päärakennus ja porttiaiheena toimiva huvimaja.

Kuvissa: 23 L-malliset piharakennukset

Kuvissa: 24 Muotopuutarha Ponnenjärveä kohti.

1.20 Vanha Rankila

Osoite: Niemenkyläntie 330

Rakennusvuosi: Kotiseutumme -kirjan mukaan siirretty 1800-1900-luvun vaihteessa. Talli 1920.

Arvotus: luokka 1

historiallinen/rakennushistoriallinen/maisemallinen

Arvot: Maisemallisesti merkittävä 1900-luvun alun rakentamista edustava kokonaisuus. Kohde sijaitsee maakunnallisesti merkittävällä kulttuuriympäristön tai maiseman alueella. Arvot ovat päärakennuksessa ja pihapiiriin rakennuksissa.

Lisätietoja:

Kohde sijaitsee Niemenkyläntien varrella Ponnenjärven ympäristössä. Rankilan talo tunnetaan jo vuodesta 1781. Päärakennus on leveällä kaksikerroksisella kuistillaan näyttävä. Harmaaksi maalattu hirsirunkoinen rakennus on perustettu graniittilohkareille.

Pihapiiriin kuuluu päärakennuksen lisäksi luhtiaitta sekä navetta/talli.

- Kaksikerroksinen luhtiaitta on kolmen huoneen levyinen. Julkisivut on pitkältä sivulta verhottu pystysuuntaisella punamullatulla rimalaudoituksella. Päädyt ovat hirsipinnalla. Rakennuksen harjakatto on tiilikatteinen. Ikkunat luhtikäytävällä ovat kaksiruutuiset. Sisäänkäynti toiseen kerrokseen tapahtuu järvenpuoleisesta päätyjulkisivusta, jonne on rakennettu portaikko. Ovet on maalattu vihreiksi.
- Navetta/talli on hirsirunkoinen 1-kerroksinen ullakollinen rakennus, jossa on pitkänurkkaiset hirsisalvokset. Rakennus on hirsipintainen ja maalattu punamullalla. Ullakolle sijoituissa ikkunoissa on ristikkokoristeet. Ovet ovat siniseksi maalattuja vaakalaudoitettuja puuovia ja niiden yllä on koristeiset listat. Keskellä pääjulkisivua on tiilimuurattu osa, jonka keskellä on pääsisäänkäynti ja molemmin puolin 4-ruutuiset ikkunat.

Valokuvia:

Kuvissa: 25 Ylhäällä päärakennus, alhaalla vasemmalla luhtiaitta ja navetta/talli.

1.21 kiinteistö 10-409-21-29

Osoite: Niemenkyläntie 290

Rakennusvuosi: 1931

Arvotus: luokka 2

historiallinen/**rakennushistoriallinen**/maisemallinen

Arvot: Päärakennus edustaa Ponnenjärven rannan pienimittakaavaista 1930-luvun rakennuskantaa. Kohde sijaitsee maakunnallisesti merkittävällä kulttuuriympäristön tai maiseman alueella. Arvot ovat päärakennuksessa.

Lisätietoja:

Kohde sijaitsee Ponnenjärven rannalla. Päärakennus on pienimittakaavainen matala hirsirunkoinen tupa, jonne johtaa yksikerroksinen kuisti. Harjakaton räystäitä koristaa räystääspenkit. Rakennus on verhottu vaakasuuntaisella vaaleaksi maalatulla laudoituksella. Ikkunat ovat rakennuksen mittakaavaan nähden suuret 6-ruutuiset. Puinen pariovi ja ikkunoiden vuorilaudat on maalattu punaisella. Pihassa on yksinkertainen varasto.

Valokuvia:

Kuvissa: 26 Päärakennus vasemmalla ja oikealla varasto.

1.22 kiinteistö 10-409-21-21

Osoite: Niemenkyläntie 286

Rakennusvuosi: 1930

Arvotus: luokka 2

historiallinen/**rakennushistoriallinen**/maisemallinen

Arvot: Päärakennus edustaa Ponnenjärven rannan pienimittakaavaista 1930-luvun rakennuskantaa. Kohde sijaitsee maakunnallisesti merkittävällä kulttuuriympäristön tai maiseman alueella. Arvot ovat päärakennuksessa.

Lisätietoja:

Kohde sijaitsee Ponnenjärven rannalla. Pienimittakaavainen hirsirakennus on vuodelta 1930. Julkisivut on pääosin hirsipinnalla ja punamullattu. Kookas kuisti on pystyrimalaudoitettu. Ikkunoiden vuorilaudat, räystäslaudat ja nurkkalaudat ovat valkoiset. Sisäänkäynti on kuistin kautta. Ikkunat ovat T-malliset, kuistilla ja ullakolla 6- ja 3-ruutuiset. Harjakatto on katettu pellillä. Perustukset ovat luonnonkiviä.

Huonokuntoinen piharakennus on osittain hirsirakenteinen ja lautarakenteinen harjakattoinen rakennus, jonka kate on peltiä.

Valokuvia:

Kuvissa: 27 Vasemmalla päärakennus, oikealla talousrakennus.

1.23 Rankila

Osoite: Niemenkyläntie 280

Rakennusvuosi: 1906

Arvotus: luokka 1

historiallinen/**rakennushistoriallinen/maisemallinen**

Kohde sijaitsee maakunnallisesti merkittävällä kulttuuriympäristön tai maiseman alueella. Arvot ovat päärakennuksessa ja pihapiirin rakennuksissa.

Lisätietoja:

Kohde sijaitsee Ponnenjärven rannalla, Niemenkyläntien varrella. Päärakennus on leveällä kaksikerroksisella kuistillaan näyttävä ja muistuttaa Vanha-Rankilan päärakennusta. Pystyrimalaudoitettu keltaiseksi maalattu hirsirunkoinen rakennus on perustettu graniittilohkareille. Vuorilaudat, nurkkalaudat ja räystäslaudat ovat valkoiset. Harjakatto on tiilikatteinen. Ikkunat ovat T-malliset ja niiden päällä on koristeiset vuorilaudat. Rakennuksen pääjulkisivun oikeaan reunaan on rakennettu kuistimainen uusi sisääntulo.

Pihassa on kaksi luhtiaittaa. Pihapiirin ulkopuolella, Niemenkyläntien toisella puolella on vanha riihi.

- Päärakennuksen viereinen aitta on kolmihuoneinen pitkänurkkainen hirsirakennus, joka on alun perin ollut graniittilohkareille perustettu, nykyisin perustuksiin on valettu myös betonia. Pääjulkisivultaan aitta on pystyrimalaudoitettu, pääty on hirsipinnalla. Rakennus on käsitelty punamullalla, vuorilaudat, nurkkalaudat ja räystäslaudat ovat valkoiset. Aittaa on laajennettu lautarakenteisella varastolla.
- Toinen aitta on kaksihuoneinen luhtiaitta, jossa luhtikerros on ulokkeena. Luhdissa on kaksi ikkuna-aukkoa. Pitkänurkkainen hirsirakennus on hirsipinnalla ja käsitelty punamullalla. Harjakatto on tiilikatteinen.

Valokuvia:

Kuvissa: 28 Ylhäällä vasemmalla päärakennus, oikealla pihan aitta, alhaalla vasemmalla luhtiaitta ja oikealla riihi/varasto.

1.24 Haapanen

Osoite: Niemenkyläntie 238

Rakennusvuosi: 1911

Arvotus: luokka 1

historiallinen/**rakennushistoriallinen/maisemallinen**

Arvot: Vanha päärakennus edustaa selvitysalueen 1910-luvun rakentamista ja on maisemallisesti näyttävä. Kohde sijaitsee maakunnallisesti merkittävällä kulttuuriympäristön tai maiseman alueella. Arvot ovat päärakennuksessa ja pihapiirin rakennuksissa.

Lisätietoja:

Kohde sijaitsee Niemenkyläntiellä, Ponnenjärven ympäristössä. Vanha päärakennus on pitkänurkkainen verhoamaton hirsirakennus. Hirsipinta on käsitelty punamullalla, ikkunoiden vuorilaudat, räystäälaudat ja nurkkalaudat ovat valkoiset. Ikkunat ovat alakerroksessa ristipuitteiset, ullakon ikkuna on 6-ruutuinen. Harjakatto on pellitetty. Perustukset ovat graniittia.

Vanha pihapiiri, jossa mm. hirsinen luhtiaitta ja uusi päärakennus. Kiinteistö ei ulotu rantaan asti. Päärakennus maisemallisesti melko näkyvällä paikalla.

Valokuvia:

Kuvissa: 29 Päärakennus

1.25 kiinteistö 10-409-22-189

Osoite: Niemenkyläntien läheisyydessä

Rakennusvuosi: 1920

Arvotus: luokka 2

historiallinen/**rakennushistoriallinen/maisemallinen**

Arvot: Edustaa selvitysalueen 1920-luvun rakentamista. Kohde sijaitsee maakunnallisesti merkittävällä kulttuuriympäristön tai maiseman alueella. Arvot ovat päärakennuksessa.

Lisätietoja:

Kohde sijaitsee Ponnenjärven ympäristössä. Kiinteistö ei ulotu rantaan asti. Pienimittakaavainen 1920-luvun asuinrakennus on vaakalaudoitettu ja käsitelty punamullalla. Harjakatto on katettu tiilenpunaisella saumapellillä. Ikkunat ovat 6-ruutuisia, pääsisäänkäynnin yhteydessä kaksiruutuisia. Sisäänkäynti on harjakattoisen avokuistin kautta, ovi on pystyлаudoitettu siniseksi maalattu puuovi. Pihassa on pieni talousrakennus.

Valokuvia:

Kuvissa: 30 Vasemmalla päärakennus, oikealla varasto.

1.26 Ylä-Niemi

Osoite: Niemenkyläntie 222

Rakennusvuosi: 1920

Arvotus: luokka 2

historiallinen/**rakennushistoriallinen/maisemallinen**

Arvot: Vanhalla rakennuspaikalla sijaitseva maisemallisesti edustava pihapiiri. Kohde sijaitsee maakunnallisesti merkittävällä kulttuuriympäristön tai maiseman alueella. Arvot ovat kokonaisuudessa, ei niinkään yksittäisessä rakennuksessa.

Lisätietoja:

Kohde sijaitsee Ponnenjärven itärannan ympäristössä Niemenkylässä. Kiinteistö sijaitsee maisemallisesti hienolla paikalla ja ulottuu Kytölähdän rantaan asti. Graniittilohkareille perustettu hirsinen päärakennus on lisäeristetty ja vuorattu valkoisella mineriittilevyllä, ikkunat on vaihdettu tuuletusikkunallisiksi. Julkisivuon on lisätty lapekatteinen kuisti. Tila on alun perin 1800-luvulta.

Vanhalla rakennuspaikalla on useita vanhoja piharakennuksia:

- Navetta on maantasokerrokseltaan rakennettu graniittilohkareista, ylinen on puurakenteinen. Harjakatto on pellitetty.
- Näyttävä kolmihuoneinen hirsinen aittarivi, jossa on kolme pariovea. Harmaalla maalattujen vaakalaudoitettujen pariovien yllä on kaksi haukkaikkunaa. Kate on punatiiliin sävyistä peltiä. Rakennus on hirsipinnalla ja sävytetty punamullalla.
- Vanha hirsinen sauna sijaitsee haapakujan päässä.

Kuvissa: 31 Yläniemen tilan rakennuksia.

1.27 Kotiniemi

Osoite: Pohjantie 61

Rakennusvuosi: 1941

Arvotus:

historiallinen/rakennushistoriallinen/maisemallinen

Kohde sijaitsee maakunnallisesti merkittävällä kulttuuriympäristön tai maiseman alueella. Arvot ovat kokonaisuudessa, ei niinkään yksittäisessä rakennuksessa.

Lisätietoja:

Sota-aikaan rakennettu päärakennus piharakennuksineen sijaitsee Ponnenjärven rannalla. Päärakennukseen noustaan portaikkoa pitkin. Talo on entinen kunnan apteekkarin asunto. Päärakennus on 1 kerroksinen hirsirunkoinen rakennus, jonka sisäänkäynnin päällä on parvekkeellinen frontoni. Hirsipinnalla oleva rakennus on punamullattu. Perustukset ovat luonnonkivilohkareita. Ikkunat ovat kolmiruutuiset. Kate on tiiliprofiloitua peltiä.

Pihapiirissä on yksinkertainen talousrakennus ja rannassa punamullattu hirsisauna.

Valokuvia:

Kuvissa: 32 Kotiniemen rakennuksia.

1.28 kiinteistö 10-409-22-126

Osoite: Pohjantie 57

Rakennusvuosi: 1930

Arvotus: luokka 2

historiallinen/rakennushistoriallinen/maisemallinen

Kohde edustaa Ponnenjärven 1930-luvun pienimittakaavaista rakentamista. Se sijaitsee maakunnallisesti merkittävällä kulttuuriympäristön tai maiseman alueella. Arvot ovat päärakennuksessa.

Lisätietoja:

Pienimittakaavainen päärakennus ja talousrakennus sijaitsevat Niemenkylässä niemenkärjessä Ponnenjärven ympäristössä. Rakennukset sijaitsevat etäällä rannasta, mutta kiinteistö ulottuu rantaan asti. Päärakennus on hirsirunkoinen ja sen pystyrimalaudoitus on maalattu kerman sävyyn. Ikkunat ovat 6-ruutuiset. Sisäänkäynnin päällä on lapekattoinen frontoni ja puukaiteinen parveke, joka tukeutuu kahteen valkoiseksi maalattuun pilariin. Kate on huopaa.

Piilarakennuksen katto on notkahtanut. Se on kolmiovinen puurakenteinen pienimittakaavainen vaja.

Valokuvia:

Kuvissa: 33 Päärakennus ylhäällä ja alla piilarakennus

1.29 kiinteistö 10-409-22-161

Osoite: Pohjantie 44

Rakennusvuosi: 1925

Arvotus: luokka 2

historiallinen/rakennushistoriallinen/**maisemallinen**

Kohde sijaitsee maakunnallisesti merkittävällä kulttuuriympäristön tai maiseman alueella. Arvot ovat päärakennuksessa.

Lisätietoja:

Kohde sijaitsee Ponnenjärven ympäristössä. Pohjantie kulkee pihapiirin läpi. Pihaa rajaavat korkea kuusiaita ja kulmanavetta, muutoin pihapiiri olisi näkyvällä paikalla. Rakennukset sijaitsevat kaukana rannasta, mutta kiinteistö ulottuu Ponnenjärven rantaan asti. Päärakennus on hirsirakenteinen 1 kerroksinen pysty-vaaka-pysty lautaverhottu rakennus, jonka harjakatto on huopakatteinen. Katolla on haukkaikkunainen frontoni. Näyttävä kuisti on rakennuksen korkuinen. Sekä kuistin että päätyjulkisivun kolmiossa on koristeltu viisikulmainen ikkuna. Julkisivu on sävyltään kerman värinen. Perustukset ovat graniittilohkareita.

L-mallinen navetta/varastorakennus on hirsirakenteinen, se on suojattu pressuin.

Valokuvia:

Kuvissa: 34 Vasemmalla päärakennus, oikealla kulmanavetta/varasto

1.30 Talvitie

Osoite: Toopakantie 253

Rakennusvuosi: 1930

Arvotus: luokka 2

historiallinen/**rakennushistoriallinen/maisemallinen**

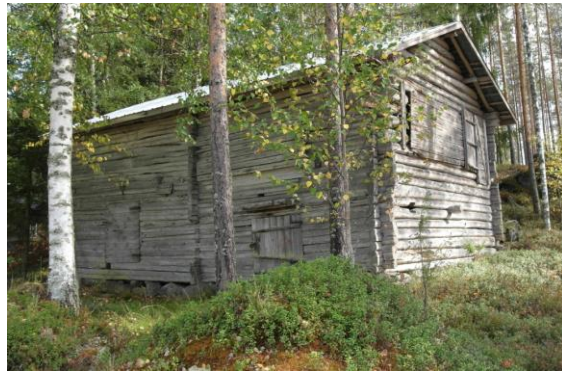
Kohde edustaa paikallista rakentamistapaa. Se sijaitsee maakunnallisesti merkittävällä kulttuuriympäristön tai maiseman alueella. Arvot ovat riihessä.

Lisätietoja:

Kohde sijaitsee Toopakantien varrella, Särkilammen läheisyydessä. Sillä ei ole omaa rantaa. Päärakennus on yksikerroksinen hirsirakennus, joka on perustettu luonnonkiville. Eteistupaa on laajennettu eteisen oikealle puolelle hirsikerran verran. Harjakatto on katettu huovalla. Vaakalaudoitettu puuovi on maalattu vihreällä, samoin ikkunoiden ristinmalliset puitteet.

Pihapiiri muodostuu päärakennuksesta sekä pienimittakaavaisesta talousrakennuksesta. Vihreäksi maalattu sauna sijaitsee mäen päällä tien toisella puolella ja hyvin säilynyt rihi pihapiirin läheisyydessä.

Valokuvia:

Kuvissa: 35 Ylhäällä vasemmalla päärakennus, oikealla rihi. Alhaalla piharakennuksia vasemmalla ja oikealla sauna.